

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๒๓๖
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายวรชิต สิงหเสนี	โฆษกกรรมการ
๕. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๖. นางจุรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๗. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	กรรมการ
๘. นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๙. นายเอียรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๐. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๑. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๒. นายภุมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๓. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๔. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๕. พลเอก อัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๖. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๑๗. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

๑. นางกิริณา สุมาวงศ์	(ลาการประชุม)
๒. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	(ลาการประชุม)
๓. นายอัชพร จารุจินดา	(ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

นายวราห์ เห่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นายนาถะ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานประธานรัฐสภา

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

นายเจษฎ์ โทณะวณิก

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสาวภัทรา เชื้ออรอด

๒. นางสาวจิตติพร วิชัยธนพัฒน์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นางพรพิมล สัมฤทธิ์ผ่อง

ผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาหลักกฎหมายปกครอง

๒. นายพัชโรดม ลิ้มปิษฐีธร

ผู้อำนวยการฝ่ายวิเคราะห์การร่างกฎหมาย

๓. นางสาวคณินิจ แซ่เฮง

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

๔. นางรัชณี รุจิขจรเดช

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

เริ่มประชุมเวลา ๑๔.๐๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงครั้งที่ ๒๓๕ วันพุธ ที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระเรื่องพิจารณา ที่ประชุมได้พิจารณาประเด็นเกี่ยวกับการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ประธานกรรมการมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญรวบรวมเอกสารความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่หน่วยงานต่าง ๆ ส่งมายังคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ และเมื่อมีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับใดที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะดังกล่าวก็ให้เสนอที่ประชุมพิจารณา

นายอภิชาติ สุจริตกุล รองประธานกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... กล่าวว่า ในช่วงเช้าของวันนี้คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... ได้มีการประชุมเป็นครั้งแรก ซึ่งที่ประชุมอนุกรรมการได้มีการอภิปรายแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่สำคัญหลายประเด็น เช่น ประเด็นการปรับปรุงการดำเนินการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติให้มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น และประเด็นเรื่องการป้องกันการแทรกแซงการทำงานของเจ้าหน้าที่ เป็นต้น

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... กล่าวว่า คณะอนุกรรมการเห็นด้วยกับการที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญให้อิสระในการพิจารณาหลักการของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... โดยไม่ต้องยึดติดกับร่างที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอ และที่ประชุมอนุกรรมการดังกล่าวได้หยิบยกประเด็นต่าง ๆ ขึ้นมาพิจารณาเป็นเบื้องต้น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง อนุกรรมการบางคนได้สอบถามว่าคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้วางแนวทางเกี่ยวกับการดำรงอยู่ของกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบัน หลังจากที่รัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับไว้อย่างไร ในประเด็นนี้ได้มีการชี้แจงไปว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการสรรหาในการพิจารณาคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการพิจารณาเห็นว่าประเด็นเกี่ยวกับการสรรหาเป็นประเด็นที่มีความสำคัญจึงควรมีการมาตรการในการป้องกันการสมยอมกันในกระบวนการสรรหา เช่น การกำหนดให้คณะกรรมการสรรหาต้องจัดทำเหตุผลไว้เป็นหลักฐานว่าเหตุใดจึงเลือกบุคคลนั้นให้ดำรงตำแหน่งเพื่อให้สามารถตรวจสอบการใช้เหตุผลของคณะกรรมการสรรหาได้ อย่างไรก็ตาม คณะอนุกรรมการเห็นว่าคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว ซึ่งในร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมีเรื่องเกี่ยวกับการสรรหากรรมการการเลือกตั้งด้วย ดังนั้น ในการพิจารณาหลักการเกี่ยวกับการสรรหากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติคณะอนุกรรมการจะต้องถือตามหลักการที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งด้วยหรือไม่ ในประเด็นนี้ได้ชี้แจงว่า ปัจจุบันคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาปรับปรุงบทบัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง หากคณะอนุกรรมการพิจารณาเห็นว่าประเด็นเกี่ยวกับการสรรหาที่อาจหยิบยกขึ้นมาพิจารณาก่อนและเมื่อพิจารณาแล้วเสร็จก็นำเสนอคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณา เพื่อให้กระบวนการสรรหากรรมการในองค์กรอิสระเป็นไปในรูปแบบที่เหมาะสมและเป็นรูปแบบเดียวกัน

ประเด็นที่สอง คณะอนุกรรมการมีความกังวลว่าหลักการของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตนั้น มีประเด็นที่จะต้องพิจารณาหลายประเด็นจึงอาจต้องใช้เวลาในการพิจารณา ในประเด็นนี้ได้ชี้แจงว่า คณะอนุกรรมการยังพอมีเวลาในการพิจารณาอีกประมาณสามถึงสี่เดือน เพราะปัจจุบันคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญยังอยู่ในระหว่างการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง เมื่อพิจารณาว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวทั้งสองฉบับแล้วเสร็จ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงจะพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในลำดับต่อไป ทั้งนี้ หากคณะอนุกรรมการยังพิจารณาหลักการของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตไม่แล้วเสร็จก็อาจเสนอต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญให้หยิบยกร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับอื่นขึ้นพิจารณา ก่อนก็ได้

ประเด็นที่สาม อนุกรรมการส่วนหนึ่งเห็นว่าควรแยกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไปกำหนดไว้เป็นกฎหมายอีกฉบับหนึ่ง เพื่อให้การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทำได้โดยง่าย ทั้งนี้ ที่ประชุมอนุกรรมการมีข้อสังเกตว่าคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะมีอำนาจในการจัดทำร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติหรือไม่ ในประเด็นนี้ได้ชี้แจงว่า หากมีเหตุผลที่เหมาะสมและสามารถตอบสนองให้เข้าใจได้ก็สามารถเสนอให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาได้

ประเด็นที่สี่ อนุกรรมการบางคนได้พิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอแล้ว และมีข้อสังเกตว่ามาตรการและกลไกที่กำหนดไว้ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวทำให้กระบวนการในการดำเนินคดีของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่เป็นการดำเนินคดีด้วยการไต่สวนเปลี่ยนไปเป็นการดำเนินคดีด้วยการสอบสวนเป็นหลัก ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไม่เป็นไปตามหลักการที่ควรจะเป็น ทั้งนี้ มีอนุกรรมการเสนอความเห็น ว่า ควรทำให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นองค์กรที่มีรูปแบบการทำงานที่เหมาะสมและไม่เป็นองค์กรที่ทำให้หน่วยงานหรือบุคคลหวาดกลัว

ประเด็นที่ห้า อนุกรรมการเห็นร่วมกันว่า ควรระมัดระวังในการให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับประเด็นที่มีความเห็นไม่ตรงกันกับคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เพราะอาจทำให้เกิดปัญหาในการทำงานได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญยังมีเวลาในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญอยู่พอสมควร เพราะปัจจุบันร่างรัฐธรรมนูญยังไม่มีผลใช้บังคับ แต่ถ้าเมื่อใดรัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะมีเวลาในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเพียงแปดเดือนเท่านั้น คณะอนุกรรมการพิจารณาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญคณะใดใช้เวลาในการพิจารณานานเกินไปอาจทำให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนั้นไม่ทันภายในกำหนด และกรณีรัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับล่าช้าออกไป อาจทำให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จก่อนระยะเวลาแปดเดือนที่กำหนดไว้เพื่อให้เป็นไปตามแผนและขั้นตอน (roadmap) ของรัฐบาล ในส่วนของการเสนอให้มีการแยกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานขององค์กรอิสระต่าง ๆ ออกจากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอิสระแต่ละองค์กรนั้น คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญไม่อาจกำหนดให้เป็นไปในลักษณะเช่นนั้นได้ เพราะการแยกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานขององค์กรอิสระต่าง ๆ ไปกำหนดไว้เป็นกฎหมายอีกฉบับหนึ่ง ทำให้สำนักงานขององค์กรอิสระมีตัวตนแยกต่างหากจากองค์กรอิสระซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการทำงานต่าง ๆ ของ

องค์กรอิสระ และการกำหนดให้แยกกฎหมายที่เกี่ยวกับสำนักงานขององค์กรอิสระไว้เป็นพระราชบัญญัติอีกฉบับหนึ่ง อาจทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายดังกล่าวได้โดยง่ายซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อ การดำเนินการขององค์กรอิสระ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญประสงค์ที่จะทำให้สำนักงานขององค์กรอิสระเป็นเครื่องมือขององค์กรอิสระอย่างแท้จริงจึงไม่แยกกฎหมายที่เกี่ยวกับสำนักงานขององค์กรอิสระ ออกจากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับองค์กรอิสระนั้น ๆ ในส่วนของความล่าช้าในการ ดำเนินคดีของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ นั้น มีสาเหตุจากการที่รูปแบบการ ดำเนินคดีกระทำในลักษณะของคณะอนุกรรมการไต่สวน จึงควรปรับเปลี่ยนรูปแบบของการดำเนินคดีโดย การกำหนดให้เจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับการอบรมให้มีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญทำหน้าที่ในการ สอบสวนและหาพยานหลักฐาน และเมื่อสอบสวนแล้วเสร็จให้เสนอคณะอนุกรรมการชั้นกรองพิจารณา ตรวจสอบสำนวนคดีก่อนเสนอให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า การทำงานของคณะอนุกรรมการไต่สวนของ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดำเนินการได้อย่างล่าช้า เพราะมีกรรมการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นประธาน และไม่ได้มีการประชุมเพื่อไต่สวนทุกวัน บางครั้งในการไต่สวน พยานเพียงปากเดียวก็ใช้เวลาในการไต่สวนทั้งวัน

ประธานกรรมการกล่าวว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดให้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มี ยศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีขึ้นไปมีอำนาจสอบสวน และทำการสอบสวนโดยลำพังคนเดียวได้

จากนั้น ที่ประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ในบางมาตราโดยเริ่มจากร่างมาตรา ๑๒๔ ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

มาตรา ๑๒๔

“มาตรา ๑๒๔ ให้อธิบดีกรมสรรพากรออกหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขตามมาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง และกำหนดวิธีการหักค่าลดหย่อนตามมาตรา ๖๑ วรรคสอง ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ”

ประเด็นการพิจารณา

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่าง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา ของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรานี้เป็นการกำหนดให้อธิบดีกรมสรรพากรออกหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการหักค่าลดหย่อน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๒๔ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒๕

“มาตรา ๑๒๕ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ไม่มีผลกระทบต่อการดำเนินการทางการ ปกครองหรือดำเนินคดีแพ่งต่อบุคคลใดที่มีความรับผิดชอบตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ และเพื่อประโยชน์แห่งการนี้ให้ถือว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ยังมีผลใช้บังคับอยู่

การกระทำใดๆ อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ถ้าการกระทำนั้นยังเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้พนักงาน

สอบสวน พนักงานอัยการ คณะกรรมการ และศาล มีอำนาจดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยให้ถือว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ยังมีผลใช้บังคับอยู่”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๒๕ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒๖

“มาตรา ๑๒๖ บรรดาผู้ซึ่งถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับและยังไม่พ้นระยะเวลาที่ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ให้ถือว่าถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ โดยให้นับต่อเนื่องไปจนครบกำหนดตามระยะเวลาที่ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งนั้น

ผู้ใดถูกต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และยังไม่พ้นระยะเวลาที่ถูกห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้ถือว่าผู้นั้นถูกห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้โดยให้นับต่อเนื่องไปจนครบกำหนดตามระยะเวลาที่ถูกห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๒๖ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒๗

“มาตรา ๑๒๗ ให้คณะกรรมการดำเนินการเพื่อให้มีระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ และคำสั่ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ เว้นแต่ในกรณีที่มีกรรมการการเลือกตั้งเหลือไม่ถึงห้าคน ระยะเวลาดังกล่าวมิให้นับรวมระยะเวลาที่มีกรรมการการเลือกตั้งไม่ถึงห้าคนเข้าด้วย

ในระหว่างดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้บรรดาระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ และคำสั่ง ของคณะกรรมการ หรือของนายทะเบียน ที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ยังมีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคหนึ่งของร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๒๗ ให้คณะกรรมการดำเนินการเพื่อให้มีระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ และคำสั่ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ เว้นแต่ในกรณีที่ ~~มีกรรมการพรรคพรรคเหลือไม่ถึงห้าคน~~ ระยะเวลาดังกล่าวมิให้นับรวมระยะเวลาที่มีกรรมการการเลือกตั้งไม่ถึงห้าคนเข้าด้วย”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๑๒๗ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๒๗ ให้คณะกรรมการดำเนินการเพื่อให้มีระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ และคำสั่ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ **เว้นแต่ในกรณีที่ที่มีครบทั้งสี่ข้อตั้งเหลือข้อใดข้อหนึ่ง** ระยะเวลาดังกล่าวมิให้นับรวมระยะเวลาที่มีกรรมการการเลือกตั้งไม่ถึงห้าคนเข้าด้วย

ในระหว่างดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้บรรดาระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ และคำสั่ง ของคณะกรรมการ หรือของนายทะเบียน ที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ยังมีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

จากนั้น ที่ประชุมได้พิจารณาเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ประธานกรรมการสอบถามว่า เหตุใดในหนังสือข้อเสนอแนะของคณะกรรมการการเลือกตั้งลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙ จึงไม่มีประเด็นเรื่องผู้ตรวจการเลือกตั้ง

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในประเด็นอื่น ๆ คณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือเสนอมายังคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญก่อนหน้านี้แล้ว

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งชี้แจงว่า ควรมีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดไว้เหมือนเดิม เพราะในการจัดการการเลือกตั้งในแต่ละจังหวัดยังจะต้องอาศัยกลไกในการดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ในส่วนของผู้ตรวจการเลือกตั้งนั้นคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าการดำเนินการของผู้ตรวจการเลือกตั้งไม่น่าจะรองรับการปฏิบัติหน้าที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งชี้แจงว่าการกำหนดให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งแทนคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ทำให้ต้องมีการใช้จ่ายเงินงบประมาณเพิ่มเติมอีกประมาณเจ็ดร้อยล้านบาท

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งชี้แจงว่า กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดส่วนใหญ่เป็นข้าราชการทำให้ไม่ต้องเบิกจ่ายเงินงบประมาณบางอย่างจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่ผู้ตรวจการเลือกตั้งมิได้เป็นข้าราชการจึงทำให้คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องรับภาระทางด้านงบประมาณเพิ่มขึ้นอีกประมาณเจ็ดร้อยล้านบาท

ประธานกรรมการสอบถามว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งมีวิธีการคำนวณค่าใช้จ่ายที่เพิ่มเติมขึ้นอย่างไร

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ไม่ทราบว่าคุณคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการคำนวณงบประมาณอย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจคำนวณโดยคิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งในแต่ละปี

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ผู้ตรวจการเลือกตั้งจะลงไปปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละจังหวัดในช่วงเวลาก่อนวันเลือกตั้งไม่เกินหกสัปดาห์ และหลังวันเลือกตั้งไม่เกินสามสัปดาห์

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดการเลือกตั้งสี่ปีต่อครั้งเท่านั้น

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งชี้แจงว่า ผู้ตรวจการเลือกตั้งจะมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยคนละประมาณสองหมื่นบาท

- มีสื่อมวลชนบางคนสงสัยว่าเหตุใดร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง จึงไม่ได้กำหนดจำกัดจำนวนเงินขึ้นสูงในการระดมเงินทุนของพรรคการเมือง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง กำหนดให้มีการเปิดเผยรายชื่อผู้ที่ระดมเงินทุนเข้าพรรคการเมืองไว้ ซึ่งทำให้สามารถตรวจสอบได้โดยง่าย

จากนั้น ที่ประชุมได้พิจารณาบททวนร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ในบางประเด็นและบางมาตรา ดังนี้

มาตรา ๑๕

“มาตรา ๑๕ ข้อบังคับต้องมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๔ และไม่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ

ข้อบังคับอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อและชื่อย่อพรรคการเมือง

(๒) ภาพเครื่องหมายของพรรคการเมือง

(๓) คำประกาศอุดมการณ์และนโยบายของพรรคการเมือง

(๔) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมืองซึ่งต้องตั้งอยู่ในราชอาณาจักร

(๕) โครงสร้างการบริหารพรรคการเมือง และตำแหน่งต่าง ๆ ในพรรคการเมือง

(๖) การเลือกตั้งหรือการให้ความเห็นชอบให้ดำรงตำแหน่งการดำรงตำแหน่งการพ้นจากตำแหน่ง และหน้าที่และอำนาจของหัวหน้าพรรคการเมือง เภรียญพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก คณะกรรมการบริหารและกรรมการบริหารพรรคการเมือง หัวหน้าและกรรมการสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด

(๗) การประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองและการประชุมใหญ่ของสาขาพรรคการเมือง

(๘) คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิก การรับเข้าเป็นสมาชิกและการพ้นจากการเป็นสมาชิก

(๙) สิทธิและหน้าที่ของสมาชิกความรับผิดชอบของสมาชิกต่อพรรคการเมือง และความรับผิดชอบของพรรคการเมืองต่อสมาชิก

(๑๐) มาตรฐานทางจริยธรรมของผู้บริหารและสมาชิกพรรคการเมือง

(๑๑) หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกสมาชิกพรรคการเมืองเพื่อส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ

(๑๒) หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกบุคคลซึ่งพรรคการเมืองจะส่งรายชื่อให้สภาผู้แทนราษฎร เห็นชอบเป็นนายกรัฐมนตรี

(๑๓) การบริหารการเงินทรัพย์สินและการจัดทำบัญชีของพรรคการเมืองสาขาพรรคการเมืองและ ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดซึ่งต้องเป็นไปโดยเปิดเผยและให้สมาชิกตรวจสอบได้โดยสะดวก

(๑๔) รายได้ของพรรคการเมืองการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองซึ่งเรียก เก็บจากสมาชิกไม่น้อยกว่าปีละหนึ่งร้อยบาท

(๑๕) การเลิกพรรคการเมืองสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ข้อบังคับตาม (๖) (๗) (๑๑) (๑๒) (๑๓) (๑๔) และ (๑๕) ต้องให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง การกำหนดข้อบังคับในลักษณะที่เป็นการให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่สมาชิกหรือบุคคลซึ่งมีลักษณะ ต้องห้ามตามมาตรา ๙ (๓) กระทำการในลักษณะที่เป็นการควบคุม ครอบงำ ก้าวถ่าง แทรกแซง หรือมีส่วนร่วม ร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อมจะกระทำมิได้

พรรคการเมืองอาจกำหนดในข้อบังคับให้เรียกเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองจากสมาชิกแบบตลอดชีพ ตามอัตราที่กำหนดในข้อบังคับก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่าสองพันบาท”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรกำหนดให้พรรคการเมืองและสมาชิกพรรคการเมืองเข้ามามี ส่วนร่วมในการสรรหาผู้ที่เหมาะสมที่จะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีด้วยหรือไม่ และการที่สมาชิกพรรคการเมือง หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้นบริจาคเงินให้กับพรรคการเมือง และได้รับการเสนอ จากพรรคการเมืองให้ไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีถือว่าเป็นความผิดฐานซื้อขายตำแหน่งหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตราใดที่กำหนดให้สมาชิกพรรคการเมืองเข้ามามีส่วนร่วมในการ คัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

นายธนวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่าง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา ของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ได้มีการกำหนดไว้ในร่างมาตรา ๔๖ และร่างมาตรา ๔๗ แล้ว

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในเชิงของการมีส่วนร่วมทางการเมือง การกำหนดให้สมาชิก พรรคการเมืองเข้ามามีส่วนในการกลั่นกรองผู้ที่จะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีเป็นการส่งเสริมประชาธิปไตย ภายในพรรคการเมือง แต่ในเชิงของการเมืองการที่ผู้ใดจะได้รับการเสนอชื่อให้เป็นรัฐมนตรีในสัดส่วนของ พรรคการเมืองนั้นก็ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติ ความสามารถ และการเจรจาทางการเมืองด้วย การกำหนดให้ความ มั่นในร่างมาตรา ๔๗ บังคับกับการคัดเลือกผู้ที่จะไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีด้วย อาจเป็นอุปสรรคกับ พรรคการเมืองได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การกำหนดเรื่องดังกล่าวไว้ในร่างมาตรา ๔๗ อาจไม่มีผลในทาง ปฏิบัติ เพราะในทางปฏิบัติพรรคการเมืองก็จะมี การเลือกผู้ที่จะไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีไว้อยู่แล้ว

ประธานกรรมการกล่าวว่า พรรคการเมืองที่มีนายทุนครอบงำสมาชิกพรรคการเมือง หรือผู้ที่ จะได้รับการเสนอชื่อเป็นรัฐมนตรีก็ไม่มีสิทธิมีเสียงอะไรภายในพรรคการเมืองเลย แต่ถ้าเป็นพรรคการเมืองที่มี ความเป็นสถาบันการเมืองและเป็นระบบแล้ว สมาชิกพรรคการเมืองก็จะมีสิทธิมีเสียงในการเลือกหรือเสนอ ตัวเป็นรัฐมนตรี

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ปัจจุบันบางพรรคการเมืองมีการกำหนดตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไว้แล้ว และเป็นไปได้ที่จะมีการกำหนดตัวบุคคลที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีไว้แล้วด้วย

- มีกรรมการสอบถามว่า ความผิดฐานซื้อขายตำแหน่งนั้นจะเป็นความผิดก็ต่อเมื่อเป็นการกระทำของบุคคลที่มีได้เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใช่หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า แม้เป็นสมาชิกพรรคการเมืองหากทำการซื้อขายตำแหน่งก็ถือว่าเป็นความผิด ในส่วนของการบริจาคเงินให้กับพรรคการเมืองนั้นบุคคลใดจะบริจาคก็ได้แต่ต้องไม่เกินจำนวนยี่สิบล้านบาท และพรรคการเมืองมีหน้าที่ที่จะต้องแสดงรายการรายรับดังกล่าวให้ชัดเจนด้วย หากคณะกรรมการการเลือกตั้งทำงานในเชิงรุกก็จะทำให้ทราบว่าจำนวนเงินที่พรรคการเมืองใช้ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งทั้งประเทศนั้นเมื่อเทียบกับรายได้ที่พรรคการเมืองได้รับมีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด ถ้าพรรคการเมืองใช้เงินในการหาเสียงมากกว่ารายได้ก็แสดงว่าได้รับเงินมาจากที่อื่นซึ่งไม่มีการเปิดเผยซึ่งเป็นเหตุให้เสนอให้มีการยุบพรรคการเมืองดังกล่าวได้ ควรกำหนดให้นำจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาว่ารายรับและรายจ่ายมีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร หากมีความแตกต่างกันก็ต้องพิสูจน์ว่าเงินส่วนที่เกินนั้นได้รับมาจากบุคคลใด โดยในประเด็นนี้ควรนำไปกำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรกำหนดให้มีกระบวนการในการคัดเลือกผู้ที่พรรคการเมืองจะเสนอให้เป็นรัฐมนตรีไว้ในข้อบังคับด้วย

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความใน (๑๒) ของร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“(๑๒) หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกบุคคลซึ่งพรรคการเมืองจะส่งรายชื่อให้สภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบเป็นนายกรัฐมนตรี และผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่น”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า แม้จะกำหนดไว้ในข้อบังคับแต่ในทางปฏิบัติพรรคการเมืองก็จะให้บุคคลเพียงบางคนเป็นผู้ตัดสินใจคัดเลือกผู้ที่จะเสนอชื่อให้เป็นรัฐมนตรีอยู่ดี

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ความในวรรคสองของร่างมาตรานี้กำหนดให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการดำเนินการตามความใน (๑๒)

ประธานกรรมการสอบถามว่า กรณีที่บุคคลอื่นที่มีชื่อสมาชิกพรรคการเมืองกระทำการในลักษณะที่เป็นการควบคุม ครอบงำ ก้าวก่าย แทรกแซง หรือมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อมที่กำหนดไว้ในวรรคสี่มีการกำหนดบทลงโทษไว้แล้วหรือไม่

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความในวรรคสี่ของร่างมาตรานี้เป็นกรณีที่คล้ายคลึงกับความในร่างมาตรา ๒๘

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๒๘ มีการกำหนดบทลงโทษไว้ในร่างมาตรา ๔๕

ประธานกรรมการจึงขอให้ที่ประชุมพิจารณาเทียบเคียงความในวรรคสี่ของร่างมาตรานี้กับความในร่างมาตรา ๒๘

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ความในวรรคสี่ของร่างมาตรานี้กำหนดว่า “การกำหนดข้อบังคับในลักษณะที่เป็นการให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่สมาชิกหรือบุคคลซึ่งมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔ (๓) กระทำการในลักษณะที่เป็นการควบคุม ครอบงำ ก้าวก่าย แทรกแซง หรือมี

ส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อมจะกระทำมิได้” ส่วนร่างมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “ห้ามมิให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองยินยอมหรือกระทำการใดอันทำให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่สมาชิกหรือบุคคลซึ่งมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙ (๑) (๓) (๔) หรือ (๕) กระทำการในลักษณะที่เป็นการควบคุมครอบงำ ก้าวก่าย แทรกแซง หรือมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม”

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง ในส่วนที่กำหนดว่า “หรือบุคคลซึ่งมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙ (๑) (๓) (๔) หรือ (๕)” น่าจะไม่ถูกต้อง เพราะผู้ที่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙ ก็ย่อมที่จะเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไม่ได้อยู่แล้ว จึงเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๘ ห้ามมิให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองยินยอมหรือกระทำการใดอันทำให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่สมาชิกหรือบุคคลซึ่งมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙ (๑) (๓) (๔) หรือ (๕) กระทำการในลักษณะที่เป็นการควบคุม ครอบงำ ก้าวก่าย แทรกแซง หรือมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม”

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรานี้เป็นเรื่องการห้ามบุคคลภายนอกที่มีไม่ใช่สมาชิกพรรคการเมืองครอบงำก้าวก่ายการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง โดยความในร่างมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งส่วนแรกเป็นเรื่องการห้ามมิให้กรรมการบริหารพรรคการเมืองยินยอมให้บุคคลอื่นที่มีไม่ใช่สมาชิกพรรคการเมืองกระทำการในลักษณะก้าวก่ายแทรกแซงการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง ส่วนที่สองเป็นเรื่องการห้ามมิให้กรรมการบริหารพรรคการเมืองยินยอมให้บุคคลซึ่งมีลักษณะต้องห้ามตามร่างมาตรา ๙ (๑) (๓) (๔) และ (๕) กระทำการในลักษณะก้าวก่ายแทรกแซงการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง

ประธานกรรมการกล่าวว่า บุคคลใดก็ตามถ้ามิใช่สมาชิกพรรคการเมืองก็ไม่สามารถเข้าไปก้าวก่ายแทรกแซงพรรคการเมืองได้ ความในร่างมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมตามที่ได้มีการเสนอไปแล้ว และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๒๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๔ สมาชิกต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในข้อบังคับซึ่งอย่างน้อยต้องมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีและมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙ (๑) (๓) (๔) หรือ (๕)”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. แก้ไขร่างมาตรา ๑๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๕ ข้อบังคับต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๔ และไม่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ

ข้อบังคับอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อและชื่อย่อพรรคการเมือง

(๒) ภาพเครื่องหมายของพรรคการเมือง

(๓) คำประกาศอุดมการณ์และนโยบายของพรรคการเมือง

- (๔) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมืองซึ่งต้องตั้งอยู่ในราชอาณาจักร
- (๕) โครงสร้างการบริหารพรรคการเมือง และตำแหน่งต่าง ๆ ในพรรคการเมือง
- (๖) การเลือกตั้งหรือการให้ความเห็นชอบให้ดำรงตำแหน่งการดำรงตำแหน่งการพ้นจากตำแหน่ง และหน้าที่และอำนาจของหัวหน้าพรรคการเมือง เற்றுญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก คณะกรรมการบริหารและกรรมการบริหารพรรคการเมืองหัวหน้าและกรรมการสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด
- (๗) การประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองและการประชุมใหญ่ของสาขาพรรคการเมือง
- (๘) คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิก การรับเข้าเป็นสมาชิกและการพ้นจากการเป็นสมาชิก
- (๙) สิทธิและหน้าที่ของสมาชิกความรับผิดชอบของสมาชิกต่อพรรคการเมือง และความรับผิดชอบของพรรคการเมืองต่อสมาชิก
- (๑๐) มาตรฐานทางจริยธรรมของผู้บริหารและสมาชิกพรรคการเมือง
- (๑๑) หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกสมาชิกพรรคการเมืองเพื่อส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ
- (๑๒) หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกบุคคลซึ่งพรรคการเมืองจะส่งรายชื่อให้สภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบเป็นนายกรัฐมนตรี และผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่น
- (๑๓) การบริหารการเงินทรัพย์สินและการจัดทำบัญชีของพรรคการเมืองสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดซึ่งต้องเป็นไปโดยเปิดเผยและให้สมาชิกตรวจสอบได้โดยสะดวก
- (๑๔) รายได้ของพรรคการเมืองการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองซึ่งเรียกเก็บจากสมาชิกไม่น้อยกว่าปีละหนึ่งร้อยบาท
- (๑๕) การเลิกพรรคการเมืองสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด
- ข้อบังคับตาม (๖) (๗) (๑๑) (๑๒) (๑๓) (๑๔) และ (๑๕) ต้องให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง การกำหนดข้อบังคับในลักษณะที่เป็นการให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่สมาชิกหรือบุคคลซึ่งมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙ (๓) กระทำการในลักษณะที่เป็นการควบคุม ครอบงำ ก้าวก่าย แทรกแซง หรือมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อมจะกระทำมิได้ พรรคการเมืองอาจกำหนดในข้อบังคับให้เรียกเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองจากสมาชิกแบบตลอดชีพ ตามอัตราที่กำหนดในข้อบังคับก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่าสองพันบาท”
๒. แก้ไขร่างมาตรา ๒๔ เป็นดังนี้
- “มาตรา ๒๔ สมาชิกต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในข้อบังคับซึ่งอย่างน้อยต้องมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีและมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙ (๑) (๓) (๔) หรือ (๕)”
๓. แก้ไขร่างมาตรา ๒๘ เป็นดังนี้
- “มาตรา ๒๘ ห้ามมิให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองยินยอมหรือกระทำการใดอันทำให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่สมาชิกหรือบุคคลซึ่งมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙ (๑) (๓) (๔) หรือ (๕) กระทำการในลักษณะที่เป็นการควบคุม ครอบงำ ก้าวก่าย แทรกแซง หรือมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม
- ให้นำความในมาตรา ๒๒ วรรคสาม วรรคสี่ วรรคห้า และวรรคหก มาใช้บังคับแก่ผู้ฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม”

จากนั้น ประธานกรรมการสอบถามว่า มีประเด็นใดที่ค้างการพิจารณาอยู่อีกหรือไม่
- มีกรรมการชี้แจงว่า ในการประชุมครั้งที่ผ่านมามีการรอกการพิจารณาเรื่องพรรคการเมืองจ่ายเงิน
ค่าตอบแทนรายเดือนให้กับสมาชิกพรรคการเมือง

นายพัชโรดม ลิ้มปิยะเชิฐ ออนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ในการประชุมครั้งที่
ผ่านมามีการพิจารณาว่าเหมาะสมหรือไม่ที่จะกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรับเงินจากบุคคลอื่น
นอกจากพรรคการเมือง

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในการประชุมครั้งที่ผ่านมา ที่ประชุมเห็นว่าควรจะให้
พรรคการเมืองจ่ายเงินค่าตอบแทนรายเดือนให้กับสมาชิกพรรคการเมืองได้แต่ต้องแสดงในรายการ
ค่าใช้จ่ายของพรรคการเมือง

ประธานกรรมการสอบถามว่า เรื่องรายได้ของพรรคการเมืองกำหนดไว้ในร่างมาตราใด

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่าง
กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา
ของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๕๔

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในเรื่องการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมือง ควรบัญญัติเกี่ยวกับการ
เปิดเผยมติของพรรคการเมืองที่ให้จ่ายเงินให้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้นายทะเบียนทราบ และควร
บัญญัติถึงบทกำหนดโทษการฝ่าฝืนในกรณีดังกล่าวไว้ด้วย โดยเสนอเพิ่มความขึ้นใหม่เป็นร่างมาตรา ๗๗/๑
นอกจากนี้ เพิ่มความเป็นมาตราใหม่อีกสองมาตรา ซึ่งจะกำหนดเลขมาตราในภายหลัง ความที่เสนอ
เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๗/๑ พรรคการเมืองจะมีมติให้จ่ายเงินเป็นค่าใช้จ่ายหรือค่าอื่นใดให้แก่สมาชิกที่ดำรง
ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นรายเดือน หรือรายอื่นใด หรือเป็นครั้งคราว ก็ได้ แต่ต้องเปิดเผยมติ
จำนวนเงิน และวิธีการจ่ายเงินดังกล่าวให้นายทะเบียนทราบ และให้นายทะเบียนเปิดเผยให้ประชาชนทราบ
ทั่วกันด้วย

ห้ามมิให้สมาชิกพรรคการเมืองที่ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รับเงิน ทรัพย์สินอื่นใด
จากบุคคลใดโดยไม่มีข้อมูลอันจะอ้างได้ตามกฎหมาย นอกจากการรับเงินตามวรรคหนึ่ง”

“มาตรา ... พรรคการเมืองใดจ่ายเงินให้สมาชิกที่ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
โดยไม่ถูกต้องตามมาตรา ๗๗/๑ หรือไม่สามารแสดงที่มาของเงินที่จ่ายได้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน
สองเท่าของจำนวนเงินที่จ่ายไปโดยไม่ถูกต้อง และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของหัวหน้า
พรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง”

“มาตรา ... สมาชิกพรรคการเมืองที่ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใดฝ่าฝืน
มาตรา ๗๗/๑ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่
สองหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท หรือประหารชีวิต”

ทั้งนี้ ความที่บัญญัติขึ้นมาใหม่นั้นเป็นการนำหลักการลักษณะของความผิดตามมาตรา ๑๔๙ แห่ง
ประมวลกฎหมายอาญา มาบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๗๗/๑ ที่เพิ่มขึ้นมาใหม่ และได้สอบถามว่า ในกรณีที่
พรรคการเมืองที่ได้รับเงินบริจาคเข้าพรรคการเมืองแล้ว หากพรรคการเมืองดังกล่าวมิได้แสดงรายการลงใน
บัญชีรายรับ บทกำหนดโทษกรณีดังกล่าวอยู่ในร่างมาตราใด

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่าง
กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา

ของศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งแจ้งว่า ในกรณีดังกล่าวจะบัญญัติบทกำหนดโทษไว้ในร่างมาตรา ๑๐๖ โดยกำหนดโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และปรับอีกวันละหนึ่งพันบาทตลอดเวลาที่ยังมีได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

- มีกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า การแจ้งมติการจ่ายเงินตามร่างมาตรา ๗๗/๑ ควรมีการกำหนดระยะเวลาที่พรรคการเมืองต้องแจ้งให้นายทะเบียนทราบ ว่าต้องแจ้งภายในระยะเวลาเท่าใด

ประธานกรรมการกล่าวว่า เห็นด้วยว่าควรมีการกำหนดระยะเวลาที่ต้องแจ้งให้นายทะเบียนทราบด้วย

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การกำหนดโทษสูงสุดให้ประหารชีวิตตามร่างมาตรา ๗๗/๑ นั้น เป็นการกำหนดที่มีอัตราโทษที่สูงเกินไป ประกอบกับในความเป็นจริงศาลไม่เคยพิพากษาลงโทษประหารชีวิตในความผิดที่เกี่ยวกับการเมืองเลย ดังนั้น การบัญญัติให้มีโทษประหารชีวิตตามร่างมาตรา ๗๗/๑ จะมีประโยชน์ในการใช้ลงโทษผู้กระทำความผิดได้จริงหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า โทษที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๗๗/๑ เป็นการนำหลักการของมาตรา ๑๔๔ แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาบัญญัติไว้ เนื่องจากการกระทำผิดตามร่างมาตรา ๗๗/๑ เป็นการกระทำผิดอันมีลักษณะเดียวกันกับลักษณะของความผิดตามมาตรา ๑๔๔ แห่งประมวลกฎหมายอาญา อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ไม่ให้เห็นว่าโทษตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดโทษไว้สำหรับกรณีตามร่าง ๗๗/๑ สูงเกินไป จึงเห็นควรให้บัญญัติแต่เพียงว่า ถ้าการจ่ายเงินหรือรับเงินนั้น ไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๑๔๔ และมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ก็ให้ทำได้ ซึ่งในร่างมาตราต่อไปที่เพิ่มขึ้นมาใหม่อีกสองมาตราซึ่งจะกำหนดเลขมาตราในภายหลังนั้น จะต้องกำหนดโทษในกรณีที่ฝ่าฝืนร่างมาตรา ๗๗/๑ เอาไว้ด้วย ซึ่งโทษที่จะลงในการกระทำผิดตามร่างมาตรา ๗๗/๑ จะเป็นอย่างไรนั้น ต้องไปดูโทษที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๔๔ และมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งได้กำหนดโทษสูงสุดให้ประหารชีวิตเช่นกัน ดังนั้น มาตรฐานในการกำหนดโทษตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้จะต้องไม่ต่ำไปกว่าโทษที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา อย่างไรก็ตาม โทษที่กำหนดไว้มาตรา ๑๔๔ และมาตรา ๑๔๕ ศาลอาจใช้ดุลพินิจในการลงโทษได้หลายสถาน โดยอาจลงโทษสถานเบาว่าโทษประหารชีวิต หรือจะลงโทษสถานหนัก คือ โทษประหารชีวิต ซึ่งโทษที่ลงแก่ผู้กระทำความผิดตามร่างมาตรา ๗๗/๑ นั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะของการกระทำของผู้กระทำความผิดว่า เป็นการกระทำที่ร้ายแรงหรือไม่เพียงใด อันส่งผลไปถึงการใช้ดุลพินิจในการที่ศาลจะกำหนดโทษที่ลงแก่ผู้กระทำความผิดเพื่อให้ได้สัดส่วนที่เหมาะสมกับการกระทำผิดด้วย

นายธนาวุฒิ สัจจทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งแจ้งว่า ในทางปฏิบัติในกรณีที่กำหนดโทษสูงสุดให้ประหารชีวิต หากจำเลยให้การรับสารภาพ ศาลจะลดโทษที่จะลงแก่จำเลยเป็นจำคุกตลอดชีวิตแทน

- มีกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า หลักการในการจ่ายเงินให้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในกรณีตามร่างมาตรา ๗๗/๑ ที่เพิ่มขึ้นมาใหม่นั้น ไม่เคยมีบทบัญญัติของกฎหมายให้อำนาจพรรคการเมืองที่จะจ่ายเงินให้แก่สมาชิกที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ ดังนั้น เมื่อมีบทบัญญัตินี้ดังกล่าว จะทำให้พรรคการเมืองที่ไม่เคยจ่ายเงินดังกล่าว อาจถูกเรียกร้องจากสมาชิกพรรคการเมืองที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้จ่ายเงินตามร่างมาตรา ๗๗/๑

ประธานกรรมการกล่าวว่า การจ่ายเงินตามร่างมาตรา ๗๗/๑ นั้น มีพรรคการเมืองเพียงไม่กี่พรรคที่จ่ายเงินให้แก่สมาชิกที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งในอดีตเงินที่พรรคการเมืองจ่ายให้แก่สมาชิกที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น เป็นการจ่ายเงินที่อยู่นอกระบบการตรวจสอบ ดังนั้น การบัญญัติเพิ่มความเป็นร่างมาตรา ๗๗/๑ ก็จะเป็นประโยชน์เพื่อทำให้เงินที่พรรคการเมืองจ่ายให้แก่สมาชิกที่เป็นสมาชิก

สภาผู้แทนราษฎรเข้ามาอยู่ในระบบที่สามารถตรวจสอบได้ เนื่องจากต้องรายงานการจ่ายเงินดังกล่าวต่อ นายทะเบียน

นอกจากนี้ การวิพากษ์วิจารณ์ว่าโทษประหารชีวิตเป็นโทษที่ร้ายแรงเกินไปสำหรับความผิดที่เกี่ยวกับการเมืองนั้น เป็นการวิพากษ์วิจารณ์ที่ไม่คำนึงถึงมูลเหตุแห่งความผิด ซึ่งในความเป็นจริงโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำผิดจะต้องพิจารณาประกอบถึงมูลเหตุของการกระทำผิดประกอบด้วย กล่าวคือ มูลเหตุแห่งการกระทำผิดที่เกิดจากการซื้อขายตำแหน่งรัฐมนตรีหรือตำแหน่งอื่นใดทางการเมืองซึ่งเป็นความผิดที่ร้ายแรง

- มีกรรมการสอบถามว่า หากโทษที่กำหนดไว้ในร่างมาตราใดของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ที่มีการกำหนดโทษสูงสุดให้ประหารชีวิตไว้ในร่างมาตราใด จะต้องไปแก้ไขโทษในร่างมาตราดังกล่าว โดยให้การกำหนดโทษเป็นไปตามโทษที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากพบว่าร่างมาตราใดได้กำหนดโทษประหารชีวิตไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ก็นำโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นตามที่บัญญัติไว้สำหรับลักษณะของความผิดนั้นๆ ตามประมวลกฎหมายอาญาไปกำหนดแทน

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ร่างมาตรา ๗๗/๑ อาจมีการร่วมกันกระทำความผิดในลักษณะที่เป็นผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนได้ เช่นเดียวกับความผิดตามมาตรา ๑๔๔ และมาตรา ๑๔๙ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๗๗/๑ และแก้ไขร่างมาตราที่เสนอเพิ่มขึ้นมาใหม่อีกสองมาตราซึ่งจะกำหนดเลขมาตราในภายหลัง ความเป็นดังนี้

“มาตรา ๗๗/๑ พรรคการเมืองจะมีมติให้จ่ายเงินเป็นค่าใช้จ่ายหรือค่าอื่นใดให้แก่สมาชิกที่ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นรายเดือน หรือรายอื่นใด หรือเป็นครั้งคราว ถ้าการจ่ายเงินหรือรับเงินนั้นไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๑๔๔ หรือมาตรา ๑๔๙ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ก็ให้ทำได้ แต่ต้องเปิดเผยมติ จำนวนเงิน และวิธีการจ่ายดังกล่าวให้นายทะเบียนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันมีมติ และให้นายทะเบียนเปิดเผยให้ประชาชนทราบทั่วกันด้วย

ห้ามมิให้สมาชิกพรรคการเมืองที่ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รับเงิน ทรัพย์สินอื่นใดจากบุคคลใดโดยไม่มีข้อมูลอันจะอ้างได้ตามกฎหมาย นอกจากการรับเงินตามวรรคหนึ่ง”

“มาตรา ... พรรคการเมืองใดจ่ายเงินให้สมาชิกที่ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยไม่ถูกต้องตามมาตรา ๗๗/๑ หรือไม่สามารถแสดงที่มาของเงินที่จ่ายได้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองเท่าของจำนวนเงินที่จ่ายไปโดยไม่ถูกต้อง และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง”

“มาตรา ... สมาชิกพรรคการเมืองที่ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๗๗/๑ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกเช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔๙ แห่งประมวลกฎหมายอาญา”

อนึ่ง มีกรรมการแสดงความเห็นในประเด็นการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง ในประเด็นดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ผู้ตรวจการเลือกตั้งไม่มีความรู้ในเรื่องพื้นที่ ตัวบุคคล และอาจขาดความรู้ความเข้าใจในการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐในจังหวัดที่ตนเองได้รับการแต่งตั้งให้ไปปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากสัดส่วนของผู้ตรวจการเลือกตั้งจะมาจากผู้ที่มีภูมิภมิลำเนาในจังหวัดที่ได้รับมอบหมายให้ไปปฏิบัติงานมากกว่าผู้ที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่

ประเด็นที่สอง การกำหนดให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้ง อาจส่งผลต่อการใช้งบประมาณที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากตัวผู้ตรวจการเลือกตั้งจะต้องเดินทางไปปฏิบัติงานตามจังหวัดที่ได้รับมอบหมาย เมื่อคำนวณแล้ว ผู้ตรวจการเลือกตั้งจะต้องใช้งบประมาณประมาณสองแสนบาทต่อคน ซึ่งงบประมาณที่ใช้อาจไม่คุ้มค่ากับผลที่ได้รับ

ประเด็นที่สาม การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวเฉพาะในช่วงที่มีการเลือกตั้งนั้น อาจส่งผลให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งขาดความรู้และประสบการณ์ในการทำงาน ขาดประสิทธิภาพ และไม่มีความผูกพันกับองค์กร

ประเด็นที่สี่ การแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งอาจเกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้ ในกรณีที่มีการจับสลากได้บุคคลที่มีได้มีภูมิลำเนาในจังหวัดที่ได้รับมอบหมายให้ไปปฏิบัติงาน

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรเชิญกรรมการการเลือกตั้งเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเพื่อหารือเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวอีกครั้งหนึ่ง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเพิ่มความเป็นร่างมาตราใหม่ ดังนี้

“มาตรา ๗๗/๑ พรรคการเมืองจะมีมติให้จ่ายเงินเป็นค่าใช้จ่ายหรือค่าอื่นใดให้แก่สมาชิกที่ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นรายเดือน หรือรายอื่นใด หรือเป็นครั้งคราว ถ้าการจ่ายเงินหรือรับเงินนั้นไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๑๔๔ หรือมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ก็ให้ทำได้ แต่ต้องเปิดเผยมติ จำนวนเงิน และวิธีการจ่ายดังกล่าวให้นายทะเบียนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันมีมติ และให้นายทะเบียนเปิดเผยให้ประชาชนทราบทั่วกันด้วย

ห้ามมิให้สมาชิกพรรคการเมืองที่ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รับเงิน ทรัพย์สินอื่นใดจากบุคคลใดโดยไม่มีข้อมูลอันจะอ้างได้ตามกฎหมาย นอกจากการรับเงินตามวรรคหนึ่ง”

“มาตรา ... พรรคการเมืองใดจ่ายเงินให้สมาชิกที่ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยไม่ถูกต้องตามมาตรา ๗๗/๑ หรือไม่สามารแสดงที่มาของเงินที่จ่ายได้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองเท่าของจำนวนเงินที่จ่ายไปโดยไม่ถูกต้อง และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง”

“มาตรา ... สมาชิกพรรคการเมืองที่ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๗๗/๑ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกเช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญา”

มาตรา ๗๘

“มาตรา ๗๘ ให้เป็นหน้าที่ของหัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง และเหรัญญิกพรรคการเมือง ที่จะต้องตรวจสอบและควบคุมมิให้มีการนำเงินหรือทรัพย์สินของพรรคการเมืองไปใช้จ่ายเพื่อการอื่นใดนอกจากที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗๗”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมเห็นชอบให้เพิ่มความในตอนท้ายของร่างมาตรา ๗๘ ความว่า “...และมาตรา ๗๗/๑” เพื่อให้สอดคล้องกับร่างมาตรา ๗๗/๑ ที่เพิ่มขึ้นมาใหม่ กล่าวคือ กำหนดให้เป็นหน้าที่ของหัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง และเหรัญญิกพรรคการเมือง ที่จะต้องตรวจสอบและควบคุมมิให้มีการนำเงินหรือทรัพย์สินของพรรคการเมืองไปใช้จ่ายนอกจากที่กำหนดอันเป็นการฝ่าฝืนร่างมาตรา ๗๗/๑ ด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๗๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๘ ให้เป็นหน้าที่ของหัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง และ เหนรัญญิกพรรคการเมือง ที่จะต้องตรวจสอบและควบคุมมิให้มีการนำเงินหรือทรัพย์สินของพรรคการเมือง ไปใช้จ่ายเพื่อการอื่นใดนอกจากที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗๗ และมาตรา ๗๗/๑”

มาตรา ๒๓

“มาตรา ๒๓ ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อย่างน้อยในแต่ละปีพรรคการเมืองต้องมีกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างดังต่อไปนี้

(๑) เสริมสร้างให้สมาชิกและประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การใช้สิทธิและเสรีภาพอย่างมีเหตุผลและมีความรับผิดชอบ ความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของปวงชนชาวไทย

(๒) เสนอแนวทางการพัฒนาประเทศและการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมอย่างมีเหตุผล โดยคำนึงถึงความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุ กับการพัฒนาด้านจิตใจและความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชน ประกอบกัน

(๓) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง รวมตลอดทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐอย่างมีเหตุผล

(๔) สร้างเสริมให้สมาชิกและประชาชนมีความสามัคคีปรองดอง รู้จักยอมรับความเห็นทางการเมือง โดยสุจริตที่แตกต่าง และแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองโดยสันติวิธี เพื่อประโยชน์สุขของประเทศชาติและประชาชน

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำแผนหรือโครงการที่จะดำเนินกิจกรรมตามวรรคหนึ่งในแต่ละปีส่งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี และให้นายทะเบียนเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

ในกรณีที่นายทะเบียนรายงานต่อคณะกรรมการว่า พรรคการเมืองใดมิได้ดำเนินการตามแผนหรือโครงการตามวรรคสองโดยไม่มีเหตุอันสมควร คณะกรรมการจะส่งเป็นหนังสือให้หัวหน้า”

ประเด็นการพิจารณา

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า เมื่อพิจารณาร่างมาตรา ๕๒ ได้กำหนดให้พรรคการเมืองเสนองบการเงินที่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตรวจสอบแล้วและรับรองแล้วภายในเดือนเมษายนของทุกปี เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับระยะเวลาที่กำหนดให้พรรคการเมืองจัดทำแผนหรือโครงการตามร่างมาตรา ๒๓ เป็นการกำหนดระยะเวลาที่ไม่สอดคล้องกับร่างมาตรา ๕๒ ซึ่งกำหนดให้ส่งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนเมษายนของทุกปี ดังนั้น จึงเห็นควรแก้ไขร่างมาตรา ๒๓ ให้มีระยะเวลาในการจัดทำแผนหรือโครงการตามร่างมาตรา ๒๓ ส่งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนเมษายนของทุกปี เช่นเดียวกันกับที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๕๒

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๓ ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อย่างน้อยในแต่ละปีพรรคการเมืองต้องมีกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างดังต่อไปนี้

(๑) เสริมสร้างให้สมาชิกและประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การใช้สิทธิและเสรีภาพอย่างมีเหตุผลและมีความรับผิดชอบ ความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของปวงชนชาวไทย

(๒) เสนอแนวทางการพัฒนาประเทศและการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมอย่างมีเหตุผล โดยคำนึงถึงความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุ กับการพัฒนาด้านจิตใจและความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชน ประกอบกัน

(๓) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง รวมตลอดทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐอย่างมีเหตุผล

(๔) สร้างเสริมให้สมาชิกและประชาชนมีความสามัคคีปรองดอง รู้จักยอมรับความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตที่แตกต่าง และแก้ไขปัญหาคัดแย้งทางการเมืองโดยสันติวิธี เพื่อประโยชน์สุขของประเทศชาติและประชาชน

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำแผนหรือโครงการที่จะดำเนินกิจกรรมตามวรรคหนึ่งในแต่ละปีส่งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี และให้นายทะเบียนเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

ในกรณีที่นายทะเบียนรายงานต่อคณะกรรมการว่า พรรคการเมืองใดไม่ได้ดำเนินการตามแผนหรือโครงการตามวรรคสองโดยไม่มีเหตุอันสมควร คณะกรรมการจะสั่งเป็นหนังสือให้หัวหน้า”

มาตรา ๕๙

“มาตรา ๕๙ นับแต่วันที่มิพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประกาศใช้บังคับแล้ว จนกว่าจะพ้นระยะเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดได้รับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดโดยผู้บริจาคประสงค์จะบริจาคให้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองหรือเพื่อใช้ในการเลือกตั้งที่มีมูลค่าตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทขึ้นไปต้องดำเนินการตามมาตรา ๕๘ ภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับบริจาค และให้พรรคการเมืองแจ้งให้คณะกรรมการทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับบริจาคตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

ถ้าสิ่งที่ได้รับบริจาคตามวรรคหนึ่งมีสิ่งที่ไม่อาจนำส่งพรรคการเมืองได้ ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้นั้นแจ้งให้พรรคการเมืองทราบเพื่อบันทึกไว้เป็นค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครผู้นั้น

ในกรณีที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดมีเหตุสงสัยว่าเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นที่ตนได้รับเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองหรือเพื่อใช้ในการเลือกตั้งหรือไม่ ให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการวินิจฉัย ซึ่งคณะกรรมการต้องวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง”

ประเด็นการพิจารณา

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง สอบถามว่า ความที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๕๙ วรรคสอง ความว่า “...สิ่งที่ไม่อาจนำส่งพรรคการเมืองได้...” นั้น หมายความว่าอย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “...สิ่งที่ไม่อาจนำส่งพรรคการเมืองได้...” จะมีความหมายถึงกรณีที่มีการจัดเลี้ยงอาหารเพื่อประโยชน์ในการหาเสียง เป็นต้น

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๕๘ โดยไม่มีการแก้ไข

ในการนี้ มีกรรมการสอบถามในประเด็นที่เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. .... ดังนี้

- มีกรรมการสอบถามว่า เรื่องคะแนนเสียงของสมาชิกพรรคการเมืองควรต้องบัญญัติลงไปให้ชัดเจนในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือไม่ ว่าสมาชิกคนหนึ่งมีคะแนนเสียงหนึ่งเสียงในการลงคะแนน หรือจะให้เรื่องคะแนนเสียงเป็นไปตามมติของพรรคการเมือง

ประธานกรรมการกล่าวว่า โดยปกติแล้วสมาชิกคนหนึ่งมีคะแนนเสียงหนึ่งเสียงในการลงคะแนน จึงไม่จำเป็นต้องบัญญัติเรื่องดังกล่าวลงในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

- มีกรรมการสอบถามว่า การเลือกตั้งตามร่างมาตรา ๔๗ วรรคหนึ่ง นั้น ใช้เฉพาะการเลือกตั้งทั่วไป หรือรวมถึงการเลือกตั้งอื่นด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า การเลือกตั้งตามร่างมาตรา ๔๗ วรรคหนึ่ง ใช้เฉพาะการเลือกตั้งทั่วไป ไม่รวมถึงการเลือกตั้งซ่อม

- มีกรรมการสอบถามว่า ในเรื่องการใช้จ่ายของพรรคการเมืองตามร่างมาตรา ๗๗ วรรคหนึ่งที่บัญญัติว่า “ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของพรรคการเมืองและสมาชิกของพรรคการเมือง” ค่าใช้จ่ายสมาชิกของพรรคการเมืองคือค่าใช้จ่ายในเรื่องใด

ประธานกรรมการกล่าวว่า คือ ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของสมาชิกพรรคการเมือง เช่น การไปช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งในการหาเสียง ซึ่งจุดมุ่งหมายของร่างมาตรานี้คือต้องการให้พรรคการเมืองทำเป็นรายงานเพื่อให้สามารถนำรายการดังกล่าวมารวบรวมเป็นข้อมูลว่าในการเลือกตั้งนั้นพรรคการเมืองมีการใช้จ่ายเงินเกินกว่าที่กำหนดหรือไม่

มาตรา ๑๒๒

“มาตรา ๑๒๒ ให้คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะมีคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

ประเด็นการพิจารณา

มีกรรมการสอบถามว่า ในบทเฉพาะกาลได้มีการบัญญัติให้คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไป แต่ทั้งนี้ประธานกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ คือ นายทะเบียน ซึ่งแตกต่างจากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ที่กำหนดให้ประธานกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง คือ ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ส่วนนายทะเบียนให้ดำรงตำแหน่งกรรมการและเลขานุการกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ดังนั้น การให้คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองชุดเดิมยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจะเป็นการไม่สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือไม่

